

ملاقات با خانواده مرحوم بازرگان

بسمه تعالی

شماره ۳۳۶۴

تاریخ ۱۳۸۰/۵/۱۳

جناب آقای دکتر مهربور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه خانواده مرحوم مهندس بازرگان در خصوص تقاضای وقت ملاقات (تصویر پیوست)، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای دکتر مهربور

با معذرت از عزیزان، شما زحمت دیدار را بکشید چون

می دانید سخت گرفتارم. گرچه بدون ملاقات هم حدس می زنم

مطالب حضرات چیست؟»

سید محمد علی ابطحی

GD000423

بسمه تعالی

شماره ۸۰-۳۲۴۸

تاریخ ۱۳۸۰/۵/۲۳

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری

با سلام؛

عطف به پی‌نوشت نامه شماره ۸۰-۳۳۶۴/م مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۲ در خصوص ملاقات با خانواده مرحوم مهندس بازرگان، به نیابت از حضرت عالی روز یکشنبه ۱۳۸۰/۵/۲۱ در محل هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی، پس از مراجعت از جلسه‌ای که به دستور جناب عالی در دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی جهت بررسی راهکارهای خروج جمهوری اسلامی ایران از تحت نظارت ویژه کمیسیون حقوق بشر، تشکیل شده بود، این ملاقات صورت گرفت البته آنان همان‌طور که در نامه خود آورده‌اند، خواستار ملاقات عاطفی با شما بودند که طبعاً بنده از عهده انجام نیابت در این امر بر نمی‌آمدم، ولی مطالب آن‌ها را استماع کردم و قرار شد حضور شما منعکس نمایم آنان همچنان مایلند جناب عالی شخصاً وقت ملاقاتی برایشان تعیین فرمایید در هر صورت در این ملاقات خانم فرشته بازرگان دختر مرحوم مهندس بازرگان که شوهرش آقای بنی‌اسدی در زندان است و خانم شاکری و آقای بهزاد بازرگان همسر و پسر آقای ابوالفضل بازرگان برادرزاده مرحوم مهندس بازرگان که در زندان است و خانم منا محقق دختر آقای مهندس محقق، داماد مرحوم بازرگان و آقای احسان اشفاق فرزند آقای مرتضی اشفاق از منسوبان مرحوم بازرگان و نیز آقای سعید نوری داماد آقای بنی‌اسدی حضور داشتند. نامبردگان ضمن اشاره به مسؤلیت رییس‌جمهور در اجرای قانون اساسی و سوگندی که به خصوص در همین چند روز پیش در جهت پاسداری از قانون اساسی و حرمت و حقوق مردم ادا کرده و انتظاری که از این حیث از ایشان می‌رود، شرایط بد زندان و وضع نگران‌کننده همسران و پدران زندانی خود را یادآوری نمودند و خواستار اقدام جدی از سوی جناب عالی به عنوان رییس‌جمهور و مسؤل

اجرای قانون اساسی شدند. می‌گفتند زندانیان چهارماه در زندان انفرادی بودند و از دو سه روز پیش هر دو نفر آن‌ها را در یک سلول کوچک جای دادند. تا ۸۰ روز جز با یک نفر که بازجوی آن‌هاست صحبت نکردند، همواره در زمان بازجویی و نقل و انتقال چشمانشان بسته است، روزی یک ربع ساعت با چشم بسته به آن‌ها هواخوری در هوای آزاد می‌دهند که پنجشنبه و جمعه تعطیل است اکنون هم چند روزی است به آن‌ها همین مقدار استفاده از هوای آزاد را ندادند.

همه آن‌ها بسیار لاغر شده‌اند و ضعف چشم پیدا کردند آقای بنی‌اسدی که مشکل قلبی نداشته هم اکنون به خاطر ناراحتی قلبی او را به بیمارستان برداند، سلول‌هایشان بسیار گرم است و نور آن بسیار کم. در بسیاری از موارد کتاب، لباس و برخی مواد خوراکی که برای آن‌ها می‌برند قبول نمی‌کنند و به آن‌ها نمی‌دهند.

می‌گفتند قرص‌هایی به زندانیان می‌دهند که ظاهراً خواب‌آور است و نصفه‌های شب آنان را که در اثر خوردن قرص گیج و خواب‌آلود هستند بیدار می‌کنند و از آن‌ها بازجویی می‌نمایند. بسیاری از اوقات نصف شب ساعت ۱۲ به بعد به آن‌ها تکلیف می‌کنند که به خانه‌تان زنگ بزنید که خود این تلفن در این وقت شب و کیفیت مکالمه‌ای که در برقرار می‌کنند برای خانواده‌ها زجرآور است.

می‌دانند در کجا زندانی هستند ولی حدس می‌زنند در زندان پادگان سپاه باشند محل ملاقات آن‌ها در دادگاه انقلاب است و در هنگام ملاقات بازجو حضور دارد.

بسیاری از این زندانی‌ها با قرار بازداشت موقت زندانی هستند برای برخی هم که قرار وثیقه صادر می‌شود برای قبولی وثیقه بسیار اذیت می‌کنند و وقتی سندی برای وثیقه معرفی می‌شود باید کارشناسی شود فقط یک نفر کارشناس این کار را انجام می‌دهد که دستمزد زیادی هم می‌گیرد و اغلب بهانه درمی‌آورند و وثیقه را قبول نمی‌کنند.

می‌گفتند به زندانی‌ها فشار می‌آورند مصاحبه کنند، اجازه ملاقات با وکیل و گرفتن مشورت حقوقی به زندانیان نمی‌دهند خانم فرشته بازرگان می‌گفت خود من را هم به دادگاه انقلاب احضار و بازجویی کردند و به اقدام برای براندازی نظام و عضویت در

نهضت آزادی تفهیم اتهام کردند. دو سه ساعت در بازداشتگاه، دادگاه انقلاب زندانی شدم ولی زود وثیقه را قبول کردند و آزادم کردند ولی در همان دو سه ساعت مرا کنار یک زن هروینی گذاشتند که برای اولین بار تزریق هرویین را مشاهده کردم، به همین جهت سالم به هم خورد و چند روز مریض و در بیمارستان بستری بودم. می‌گفتند چنین استنباط می‌کنیم که قضات رسیدگی‌کننده به پرونده نیز چندان اختیاری ندارند و تحت فشار هستند.

اصرار داشتند که به این معنی توجه شود که واقعاً سلامتی و حتی جان زندانیان آن‌ها در معرض خطر است و به طور جدی نگران وضع آن‌ها هستند و انتظار اقدام جدی از سوی مسؤولین و به خصوص از سوی ریاست محترم جمهوری داشتند. موارد زیر مشخصاً مورد درخواست آن‌ها بود:

- ۱- دسترسی به وکیل
- ۲- تغییر زندان و شرایط آن
- ۳- ملاقات با یک هیأت حقوقی و پزشکی
- ۴- آزادی با وثیقه
- ۵- علنی بودن دادگاه
- ۶- تسریع در تعیین تکلیف

در پایان بار دیگر ضمن ابراز انتظار اقدام جدی‌تر جناب‌عالی در جهت رسیدگی به وضع این زندانیان گله‌ای هم از نوع موضع‌گیری و پاسخ حضرت‌عالی به سؤال خبرنگاران پس از مراسم تحلیف در خصوص این دستگیرشدگان داشتند که خواستند خدمتتان منعکس شود و در عین حال مصرّ بودند که ملاقاتی با شما داشته باشند. ضمناً به استحضار می‌رساند که قبلاً از سوی برخی از بستگان این زندانیان نامه‌هایی برای جناب‌عالی نوشته شده، که برخی از آن‌ها را پی‌نوشت فرموده و جهت رسیدگی به هیأت ارجاع فرمودید، برای اطلاع از چگونگی امر در راستای اختیارات قانونی ریاست جمهوری طی نامه‌ای از ریاست محترم قوه قضاییه درخواست شد، ترتیبی اتخاذ فرمایند که افرادی از سوی هیأت در زندان از بازداشت‌شدگان دیدار و

گزارش امر را به استحضار برساند ریاست محترم قوه قضاییه مرقوم فرمودند تصمیم‌گیری در این موضوع در اختیار قاضی مربوطه است مجدداً از سوی هیأت نامه‌ای به جناب آقای مبشری رییس محترم دادگاه انقلاب نوشته شده و از ایشان درخواست شد به تصمیم خود یا با جلب نظر و هماهنگی قاضی مربوطه ترتیب این بازدید را بدهند و چون پاسخی داده نشد از آقای مبشری دعوت شد در جلسه هیأت پیگیری و نظارت حضور بهم رسانند و توضیحاتی بدهند که ایشان دعوت را پذیرفته و در تاریخ شنبه ۸۰/۵/۷ در جلسه هیأت تشریف آوردند و توضیحاتی دادند که باید جداگانه شرح آن خدمتتان معروض گردد ولی در هر صورت هیأت تاکنون موفق به کسب اجازه، بازدید از این بازداشت شدگان در زندان نشده است.

خاطر نشان می‌سازد که خانواده بازرگان و خانواده‌های دیگر بازداشت شدگان نامه‌هایی به کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس، ریاست محترم قوه قضاییه، ریاست شعبه ۲۱ دادگاه انقلاب، خود حضرت عالی و اخیراً خدمت مقام معظم رهبری به صورت نامه سرگشاده مرقوم داشته‌اند. خانم فرشته بازرگان می‌گفت اگر این تلاش‌ها و تظلمات آنان به نتیجه نرسد قصد دارند به سازمان کنفرانس اسلامی و سران کشورهای اسلامی تظلم نمایند و به عنوان یک مسلمان و نه یک ایرانی از آنان بخواهند به کمک آن‌ها بشتابند.

بضمین انعکاس گزارش دیدار بنا به خواسته خانم بازرگان، نامه‌ای را نیز که اخیراً خطاب به حضرت عالی نوشته‌اند و یک نامه که مربوط به درخواست استفاده از خدمات آقای بنی‌اسدیان است به پیوست حضورتان تقدیم می‌شود.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۰-۳۷۰۸

تاریخ ۱۳۸۰/۶/۱

جناب آقای دکتر مهرپور

مشاور محترم رییس جمهور و رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

گزارش شماره ۸۰-۳۲۴۸/م مورخ ۸۰/۵/۲۳ و سوابق آن در خصوص ملاقات با خانواده مهندس بازرگان، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای دکتر مهرپور

باید فکر جدی تر کرد. مسایل از حد شایعه گذشته است، درست است که احیاناً بزرگنمایی هم می شود ولی اجمالاً به نظر می رسد که موارد متعددی از نقض قانون اساسی در برخوردهای ۸-۷ ماهه اخیر (و حتی قبل از آن) وجود دارد. قرار شد یک تذکر و اخطار جامع و مستند تهیه شود (فقط هم مربوط به مسایل ملی - مذهبی ها نباشد)؛ بازدید و گذاشتن یک هیأت (نظیر آنچه در مورد شهرداران هم شد) یک راه است. جداً راه کارهای مناسب با هماهنگی اعضای هیأت پیشنهاد کنید خیلی دیر هم نشود.»

سید محمدعلی ابطحی

بسمه تعالی

شماره ۸۰-۳۳۴۹

تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱۳

جناب آقای سیدعلی خاتمی
رییس دفتر محترم رییس جمهور

با سلام

عطف به نامه شماره ۸۰-۵۷۶۸/م مورخ ۸۰/۸/۵ حاوی پی‌نوشت ریاست محترم جمهوری، جهت استحضار رییس جمهور محترم اعلام می‌دارد، چندی قبل در ارتباط با نامه شماره ۸۰-۴۰۶۶/م مورخ ۸۰/۶/۶ و برخی نامه‌های مشابه دیگر که قبلاً رسیده بود و با توجه پیشنهاد مندرج در نامه شماره ۸۰-۳۳۰۵/م مورخ ۸۰/۷/۸ این هیأت متن نامه‌ای خطاب به ریاست محترم قوه قضاییه تهیه شده و حضوری در اختیار ریاست محترم جمهوری قرار داده شد که اگر صلاح می‌دانند امضاء و ارسال فرمایند تا ابتدا بتوان با انجام بازرسی صحت و سقم اعلام‌های افراد را تشخیص و آن‌گاه اقدام لازم قانونی را انجام داد، هم‌اکنون متن پیش‌نویس تهیه شده جهت یادآوری مجدداً ارسال می‌شود، ظاهراً اقدام دیگری که مقرر شد باشد در حال حاضر از سوی هیأت مقدور نیست، جهت اطلاع اعلام می‌دارد بعد از دعوت رییس محترم دادگستری انقلاب اسلامی تهران به هیأت که گزارش آن حضوراً به آقای رییس جمهور داده شد، هفته پیش نیز ریاست محترم زندان‌های کشور به دعوت هیأت در جلسه حضور پیدا کردند و مسایل و موضوعات مربوط به زندانیان و بازداشت‌شدگان مخصوصاً زندان معروف به ۵۹ با ایشان مطرح و توضیحاتی ارائه فرمودند که گزارش آن هم حضوراً به آقای رییس جمهور منتقل خواهد شد ولی به هر حال بررسی میزان صحت اعلام‌های مختلف خانواده‌های زندانیان و اقدام مقتضی بر اساس آن نیازمند بازرسی لازم می‌باشد که باید با هماهنگی دستگاه قضایی صورت گیرد.

مراتب جهت هر گونه اقدام و اتخاذ تصمیم مقتضی اعلام می‌گردد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

حضرت آیه الله شاهرودی
ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام

چنان که مستحضرید اصل ۱۱۳ قانون اساسی مسؤلیت اجرای قانون اساسی را به عهده رئیس جمهور گذاشته است. ماده ۱۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤلیت های ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی نیز مقرر می دارد: «به منظور پاسداری از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای اصل ۱۱۳ قانون اساسی، رئیس جمهور از طریق نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری، بررسی و اقدامات لازم، مسؤل اجرای قانون اساسی است.»

بنابراین قانون مزبور، رئیس جمهور را محق و مکلف نموده که در مواردی که اعلام تخلف از قانون اساسی و نقض یا عدم اجرا می شود موضوع را بررسی نموده و از طریق کسب اطلاع و توضیح خواستن از مسؤلان مربوطه و نیز اعمال نظارت و بازرسی، صحت یا عدم صحت عدم اجرا و یا نقض قانون اساسی را احراز نماید و ماده ۱۴ همان قانون بالاترین مقام مسؤل را موظف نموده که مشروحاً و با ذکر دلیل پاسخ و توضیحات خود را به رئیس جمهور ارائه دهد.

قانون اساسی ضمن بیان کلی که در اصول ۹، ۲۲، ۲۳ و ۲۴ در خصوص رعایت آزادی های مشروع مردم و ممنوعیت سلب آن حتی با وضع قوانین و مقررات و مصون بودن حیثیت، جان و مال و حقوق آنها و ممنوعیت تفتیش عقاید و آزادی بیان و مطبوعات دارد، در خصوص روند دادرسی و محاکمات، اصل ۳۲ مقرر می دارد، هیچ کس را نمی توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می کند.» و تأکید می کند که در صورت بازداشت باید موضوع اتهام با ذکر دلایل، بلافاصله کتیباً به متهم ابلاغ شود و به هر حال مقدمات محاکمه در اسرع وقت فراهم گردد، اصول ۲۸ و ۳۹ نیز بر ممنوعیت

هر نوع شکنجه برای اخذ اقرار و هتک حرمت و حیثیت فرد بازداشت شده تصریح دارند. شکایات متعددی به این جانب و هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی مخصوصاً از اوایل سال جاری، از سوی افراد و خانواده‌های بازداشت شدگان رسیده است که در دستگیری، صدور قرار بازداشت، نحوه بازجویی، نحوه نگاهداری در بازداشتگاه و... اصول قانون اساسی و مقررات قانونی، رعایت نشده است در این شکایات از نحوه جلب و دستگیری برخلاف ضوابط قانونی، مستند نبودن و گاه روشن نبودن اتهامات استنادی نامتناسب بودن قرار بازداشت و یا وثیقه‌های سنگین منجر به بازداشت با اتهامات انتسابی و وضعیت متهم، نگهداری طولانی مدت در سلول‌های انفرادی برای مدت ۸۰ روز، و ۹۰ روز و گاه بیشتر، شرایط و وضعیت بد محل بازداشتگاه، نگهداری متهم زن در یک بند زندان به مدت یک ماه بدون این که زندانی و زندانبان زن در آن بند باشد، اعمال فشار برای انجام دادن مصاحبه، بیدار کردن متهم در نیمه‌های شب و انجام بازجویی و نظایر آن‌ها شکایت شده که مکاتبات و اظهارات آن‌ها در ریاست جمهوری و هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی موجود است و بعضاً در مطبوعات هم منعکس شده است، اگر این اظهارات صحیح باشد، طبقاً اصول فوق‌الذکر قانون اساسی نقض شده است، هر چند از اظهارات و اعلامات مختلف و متعدد می‌توان به قدر متیقن‌هایی دست یافت ولی طبقاً بدون بررسی و رسیدگی‌های لازم نمی‌توان اظهار نظر قطعی نمود.

از سوی دیگر اخیراً کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی نیز طی نامه‌ای به این جانب (رونوشت آن پیوست ارسال می‌شود) با اشاره به گزارش خوانده شده خود در جلسه علنی مورخ ۸۰/۵/۲۳ مجلس شورای اسلامی اعلام داشته که اصولی از قانون اساسی از جمله اصول ۲۴، ۳۲، ۳۷، ۳۸ و ۳۹ نقض شده است و به استناد اصل ۱۱۳ قانون اساسی از این جانب به عنوان رئیس‌جمهور و مسؤول اجرای قانون استنادی خواستار اقدام لازم شده است.

نظر به این که هرگونه اظهار نظر و اقدامی در راستای اصل ۱۱۳ قانون اساسی و موارد ۱۴ و ۱۵ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسؤولیت‌های ریاست جمهوری

مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی مستلزم رسیدگی و در واقع اجرای وظایف مذکور در ماده ۱۳ قانون مارالذکر از بررسی، نظارت، کسب اطلاع، بازرسی و پیگیری می‌باشد، مناسب است ترتیبی اتخاذ فرمایید که هیأتی ترجیحاً با هماهنگی این‌جانب و جناب‌عالی از بندهایی از زندان به خصوص بند معروف ۵۹ بازدید به عمل آورده و ضمن ملاحظه محل نگهداری و شرایط آن با زندانیان آن بندها (مخصوصاً آن‌ها که خود و یا خانواده‌هایشان تظلم نموده‌اند) دیدار نمایند و در صورت لزوم پرونده‌هایی را که لازم می‌دانند صرفاً از جهت ملاحظه نوع اتهام و مستندات آن و قرارهای تأمین صادره مطالعه نمایند و گزارش آن را در اختیار جناب‌عالی و این‌جانب قرار دهند.

سیدمحمد خاتمی

رییس جمهوری اسلامی ایران

آقای رییس جمهور براساس نامه فوق، نامه مختصرتری را تنظیم و ارسال کردند که در صفحه بعد ملاحظه می‌شود.

به نام خدا

شماره ۸۰-۶۲۳۱

تاریخ ۱۳۸۰/۸/۱۶

حضرت آیه الله آقای هاشمی شاهرودی

ریاست محترم قوه قضائیه

با سلام و تحیت

شکایات متعددی به این جانب و هیأت پیگیری نظارت بر اجرای قانون اساسی مخصوصاً از اوایل سال جاری رسیده است و در آن‌ها به نحوه جلب و دستگیری بر خلاف ضوابط قانونی و مستند و گاه روشن نبودن اتهام‌های استنادی، نامناسب بودن قیران بازداشت با وثیقه‌های سنگین که منجر به بازداشت با اتهامات انتسابی می‌گردد و وضعیت متهم، نگهداری طولانی مدت در سلول‌های انفرادی برای مدت ۸۰ روز و ۹۰ روز و گاه بیشتر، اعمال فشار برای انجام دادن مصاحبه و نظایر آن شکایت شده است که مکاتبات و اظهارات یاد شده در ریاست جمهوری و هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی موجود است و بعضاً در مطبوعات هم منعکس شده است.

من بی آن‌که قضاوتی درباره صحت و سقم آن ادعاها داشته باشم متذکر می‌شوم که اگر صحیح باشد تعدادی از اصول قانون اساسی چون اصول ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۲ و... نقض شده است. از سوی دیگر طی نامه‌ای که از سوی کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی همراه با گزارش کمیسیون مزبور به جلسه علنی مجلس برای این جانب ارسال شده است، ادعای نقض اصولی از قانون اساسی از جمله اصول ۲۴، ۳۲، ۳۷، ۳۸ و ۳۹ شده است.

همان‌گونه که مستحضرید طبق اصل ۱۱۳ قانون اساسی مسئولیت اجرای قانون اساسی به عهده رییس‌جمهور است و ماده ۱۲ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری مصوب ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی نیز مقرر می‌دارد: «به منظور پاسداری از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای اصل ۱۱۳ قانون اساسی رییس‌جمهور از طریق نظارت، کسب اطلاع، بازرسی، پیگیری،

بررسی و اقدامات لازم، مسؤول اجرای قانون اساسی است.»
از جناب عالی می‌خواهم ترتیبی اتخاذ فرمایید که هیأتی (ترجیحاً با هماهنگی جناب عالی و این‌جانب) از بندهایی از زندان به خصوص بند معروف ۵۹ بازدید به عمل آورند و نسبت به موارد ادعایی و تظلم شاکیان و خانواده‌های آنان بررسی لازم به عمل آید و در صورت لزوم پرونده‌های مورد نیاز را صرفاً از جهت ملاحظه نوع اتهام و مستندات آن و قرارهای تأمین صادره مطالعه نمایند و گزارش آن را در اختیار قرار دهند.

قبلاً از دستوراتی که صادر می‌فرمایید تشکر می‌کنم.

سید محمد خاتمی

در مورد ملی - مذهبی‌ها

بسمه تعالی

شماره ۵۴۲۷۸

تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱

جناب آقای دکتر مهرپور

رییس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه مشترک مورخ ۸۰/۱۱/۱۶ آقایان محمد بسته‌نگار، دکتر مسعود پدram، دکتر علیرضا رجایی، دکتر محمدحسین رفیعی، رضا علیجانی، محمود عمرانی، مرتضی کاظمیان، دکتر محمد ملکی و محمد محمدی اردهالی و ضمیمه‌ی آن در خصوص تقاضای رسیدگی به اتهامات آن‌ها در دادگاهی صالحه (تصاویر پیوست)، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت فرمودند:

«جناب آقای دکتر مهرپور

گرچه تاکنون به جهاتی تذکر قانون اساسی به قوه قضاییه داده شده است و متأسفانه ترتیب اثر نداده است ولی به هر حال ما در دادگاه خداوند و پیشگاه ملت ایران مسؤولیم که وظیفه خود را انجام دهیم، موارد اشاره شده در این نامه و هر مطلب دیگر که به نظر می‌رسد مورد رسیدگی قرار گیرد و اگر مستدلاً و مستنداً خلاف قانون اساسی امری صورت گرفته یا می‌گیرد به من گزارش دهید.»

سیدعلی خاتمی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۵۸۴

تاریخ ۱۳۸۱/۴/۱۰

جناب آقای مهندس خاتمی

رئیس دفتر محترم رئیس جمهور

با سلام

عطف به نامه شماره ۵۴۲۷۸ مورخ ۸۰/۱۲/۸ هر چند موضوع مورد ارجاع علی الظاهر عملاً منتفی شده است ولی چون از لحاظ بررسی حقوقی مطالب اعلام شده و به خصوص نظرات ابراز شده از سوی جمعی از دستگیر شدگان و وکلای آنها، بررسی امر به کمیسیون حقوقی هیأت ارجاع شده بود، به پیوست نظر کمیسیون حقوقی مزبور خدمتتان ارسال می گردد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

صورت جلسه کمیسیون حقوقی هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

موضوع بحث: نامه‌ی آقایان محمد بسته‌نگار، دکتر مسعود پدram، دکتر علیرضا رجایی، دکتر محمدحسین رفیعی و غیره و وکلای آنان مبنی بر نقض اصولی از قانون اساسی.

با سلام

در تاریخ ۸/۲/۸۱ کمیسیون حقوقی هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی با حضور کلیه‌ی اعضای تشکیل گردید. نامه‌ی فوق‌الذکر و درخواست مشارالیه‌م مبنی بر «رسیدگی به اتهامات آنان علناً در دادگاهی صالح با رعایت اصول قانون اساسی و مقررات موضوعه و نیز رسیدگی به نقض حقوق آنان در جریان تحقیقات مقدماتی» مورد بحث و بررسی قرار گرفت. خلاصه اظهارات و ایرادات و اعتراضات وکلای نامبردگان طی لایحه پیوست که به عنوان ریاست محترم دیوان عالی کشور ارسال و رونوشت آن جهت استحضار و اقدام قانونی به دفتر ریاست محترم جمهوری تقدیم و نهایتاً جهت اظهار نظر به این کمیسیون ارجاع گردیده عبارت است از:

۱- ضمن احترام به تشخیص دادگاه در استنباط از اصل ۱۶۵ قانون اساسی و کیفیت رسیدگی به اتهامات موکلین به صورت غیر علنی، معتقدیم که اجرای اصل مذکور اقتضاء علنی بودن محاکمات را دارد و با توجه به این که محتویات پرونده دلالت دارد که متهمین به لحاظ فعالیت‌های سیاسی محاکمه می‌شوند اقتضا دارد که عمل به آن بخش از منطوق اصل ۱۶۸ که با اوصاف هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی ملازمه ندارد بر مبنای ضرورت تفسیر قانون به نفع متهم، در دستور کار دادگاه مرجع رسیدگی قرار گیرد لیکن با وجود اصرار در این خصوص تا به حال مورد پذیرش دادگاه قرار نگرفته است.

۲- علاوه بر این که طبق اصل ۱۶۵ قانون اساسی اصل در محاکمات، علنی بودن رسیدگی به اتهامات می‌باشد از برخی قوانین دیگر من جمله ماده ۱۴ و بند ب ماده ۱۵

قانون بازسازی نیروی انسانی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت مصوب ۱۳۶۰/۷/۵ و ماده ۱۶ قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی مصوب ۱۳۶۰/۶/۷ و رویه‌ی دولت جمهوری اسلامی ایران در عدم استرداد مجرمین سیاسی می‌توان به قصد و نیت قانون‌گذار در خصوص برخی مصادیق جرم سیاسی واقف گردید که این امر نیز علنی بودن محاکمات را ایجاب می‌نماید.

۳- با آن که رسیدگی به اتهامات موکلین حسب تصمیم دادگاه غیر علنی بود با این حال بر خلاف موازین حاکم بر جلسات غیر علنی، از کلیه مراسم دادگاه فیلمبرداری گردیده و اشخاصی در دادگاه حضور یافته یا مستمراً در حال ورود یا خروج از دادگاه بودند که با این کیفیت حتی اوصاف یک جلسه غیر علنی در جریان رسیدگی معمول نگردید. ولی بر عکس در دو جلسه اول رسیدگی برخلاف اصول حاکم بر دادرسی برای وکلاء جایگاه ویژه‌ای در نظر گرفته شده بود که با این وصف و کلاء متهمین در جریان محاکمه نزد موکلین خود نبودند حتی در خلال تنفس دادگاه نیز وکلاء قادر به صحبت با موکلین بدون حضور مأمورین نگردیدند.

بنابراین با توجه به جهات فوق، عدم رعایت موازین قانونی در صدور و ابقای قرارهای بازداشت موقت، صدور قرارهای وثیقه با بار مالی یک تا چند صد میلیون تومانی که تأمین آن‌ها برای برخی از موکلین عملاً غیرممکن بوده، نگهداری موکلین برای مدت‌های چندین ماهه به صورت انفرادی و با وضع غیرمتعارف، تحقیق از آنان با چشم‌های بسته و بعضاً بازجویی و تحقیق همراه با ضرب و شتم، عدم رعایت شئون علمی و اجتماعی آنان و بالاخره پرسش‌هایی که گاه مصداق بارز تفتیش عقیده به شمار می‌آید، تقاضای برگزاری علنی جریان محاکمه، نظارت بر اجرای صحیح قوانین در جریان محاکمات موکلین و رسیدگی به نقض حقوق موکلین در جریان تحقیقات مقدماتی را داریم.»

نظر کمیسیون حقوقی:

هرچند اظهار نظر در این خصوص و اعلام رعایت یا عدم رعایت موازین قانونی و حقوقی و آیین دادرسی کیفری در رسیدگی به اتهامات متهمین مذکور و نهایتاً اعلام نقض

یا عدم نقض اصولی از قانون اساسی در این رابطه، مستلزم مطالعه دقیق اصل پرونده کیفری می‌باشد اما با این حال با توجه به لایحه وکلای مشارالیه و انعکاس مطالبی در این خصوص در جراید و اعلام خبر بازداشت موقت آنان و بعداً تبدیل آن به قرار وثیقه‌های سنگین و عدم تکذیب آن توسط دادگاه مرجع رسیدگی می‌توان گفت که:

۱- با توجه به مقررات ماده ۱۳۴ قانون آیین دادرسی کیفری فعلی مبنی بر این که: «تأمین باید با اهمیت جرم و شدت مجازات دلایل و اسباب اتهام و احتمال فرار متهم و از بین رفتن آثار جرم و سابقه متهم و وضعیت مزاج و سن و حیثیت او متناسب باشد.» قرارهای صادره با عنایت به موقعیت اجتماعی و سوابق آنان متناسب به نظر نمی‌رسد. زیرا با توجه به مقررات اصول سی و دوم و سی و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی و مقررات آیین دادرسی کیفری سابق و لاحق مشخص می‌گردد که نظر قانون‌گذار همواره احترام به آزادی افراد و حفظ حرمت آن بوده است به کیفیتی که حتی در تبصره ذیل ماده ۱۳۰ قانون آیین دادرسی کیفری سابق، بازپرس متخلف از این مقررات را که تأمین نامتناسب اخذ نموده قابل تعقیب انتظامی دانسته و محکومیت از درجه ۴ به بالا مقرر می‌داشت.

۲- هر چند طبق اصل یکصد و شصت و پنجم قانون اساسی تشخیص علنی بودن یا نبودن دادگاه در رسیدگی به اتهامات به دادگاه محول گردیده اما علی فرض محاکمه متهمین مذکور به کیفیت منعکس در لایحه وکلای آنان و تردد اشخاص در جلسه‌ی رسیدگی، فیلمبرداری از کلیه مراسم دادگاه با وجود اعلام غیرعلنی بودن دادگاه، با این حال عدم اجازه‌ی ملاقات وکلا با موکلین و گفتگوی با آنان به صورت معمول در این‌گونه موارد، برخلاف روح و مفاد اصل سی و پنجم قانون اساسی به نظر می‌رسد زیرا منظور قانون‌گذار از حق انتخاب وکیل به اصحاب دعوی یا متهم مسلماً جنبه تشریفاتی قضیه نبوده بلکه منظور استفاده از اطلاعات حقوقی و قانونی وکیل جهت حفظ حقوق موکل بوده است.

۳- نگهداری متهمین مذکور برای مدت‌ها به صورت انفرادی، تحقیق از آنان با چشم‌های بسته یا همراه با ضرب و شتم، طرح پرسش‌هایی که جنبه تفتیش عقاید

داشته علی فرض صحت و به کیفیت منکس در لایحه پیوسته، مخالف اصول سی و هشتم و بیست و سوم قانون اساسی به نظر می‌رسد و نتیجه با توجه به اهمیت مسأله و موقعیت علمی و اجتماعی افراد مذکور و بازتاب این‌گونه اخبار و اتفاقات در اجتماع و جلوگیری از این‌گونه برخوردها در موارد مشابه، موضوع شایسته تحقیق و پیگیری می‌باشد.

بسمه تعالی

شماره ۲۲۲۷۲

تاریخ ۱۳۸۱/۵/۱۷

جناب آقای دکتر مهرپور
رئیس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام
گوش کار شماره ۱۱۲/۲۲۲۷۲ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۷ این دفتر و ضمیمه آن در خصوص نامه ۱۵ تن از متهمان ملی - مذهبی به سران سه قوه (تصاویر پوست) به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، بی‌نوشت فرمودند:

«جناب آقای دکتر مهرپور
حتماً در هیأت مطرح شود به خصوص اگر امور یاد شده در مورد، در مغایرتی با قانون اساسی دارد یا شائبه نقض آنست، معلوم شود.»

سیدعلی خاتمی

اتهاماتشان مرتبط به یکدیگر است با هم محاکمه شوند و از سوی دیگر اجازه داده شود، نمایندگان از سوی رئیس‌جمهور یا هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی در جلسات دادگاه حضور پیدا کنند.

این مراتب در جلسه هیأت مطرح شد و قرار شد جناب آقای شوشتری وزیر محترم دادگستری و عضو هیأت، موضوع را به ریاست محترم قوه قضاییه منتقل نمایند و در صورت امکان رادحلی پیدا شود با عنایت به این که ریاست محترم قوه قضاییه در دیدار روز شنبه ۸۱/۶/۲ اعضای هیأت با ایشان اظهار فرمودند بسیاری از مسایل و مشکلاتی که پیش می‌آید با گفت‌وگو و مذاکره می‌تواند قابل حل باشد، اگر صلاح می‌دانید این خواست نویسندگان نامه به سران سه قوه را مطرح فرمایید و رادحلی برای برآوردن تقاضای معقول آن‌ها با تبادل نظر و گفت‌وگو فراهم فرمایید. به لحاظ فوریت امر، این موضوع خدمتتان گزارش شد.

تفصیل گزارش و نظر حقوقی هیأت در زمینه مطالب ارایه شده از سوی افراد مزبور و نیز اعضای نهضت آزادی، متعاقباً تنظیم و خدمتتان ارسال خواهد شد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس‌جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۶۹۶

تاریخ ۱۳۸۱/۶/۴

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

عطف به پی‌نوشت نامه شماره ۲۲۲۷۲ مورخ ۸۱/۵/۱۷ موضوع طرح نامه ۱۵ تن از متهمان ملی - مذهبی در هیأت، به استحضار می‌رساند که موضوع در هیأت مطرح شد، طبق نظر اعضاء هیأت قراراً ملاقاتی با تعدادی از امضاکنندگان نامه گذاشته شد که حضوراً توضیحاتی ارائه دهند و در خواست‌های خود را مطرح کنند، این ملاقات نیز با حضور آقایان بسته‌نگار، دکتر پیمان، دکتر رییس طوسی، مهندس عزت‌الله سبحانی، هدی صابر، دکتر محمد ملکی و محمدی اردهالی صورت گرفت که نامبردگان برخی از مسایل مربوط به بازداشت، طول مدت بازداشت و رفتارهای نامناسب به آن‌ها و نوع بازجویی‌ها بیان داشتند که تفصیل آن بعداً خدمتتان ارائه خواهد شد ولی موضوع مهمی که هم‌اکنون مورد درخواستشان بود و در نامه خود به سران سه قوه متعرض آن شدند و در ملاقات حضوری نیز بیان داشتند و خواستار اقدام و تلاش حضرت عالی بودند، نحوه انجام محاکمه ۷ نفر باقی مانده و برگزاری جلسات محاکمه بود البته آن‌ها مصرّ بودند که اتهامات انتسابی به آنان از مصادیق بارز جرم سیاسی است که به نصّ اصل ۱۶۸ قانون اساسی باید در محاکم دادگستری، به صورت علنی با حضور هیأت منصفه برگزار شود و وقتی به صورت علنی و در رسانه‌ها اتهامات آنان اعلام شده، برگزاری محاکمه به صورت غیرعلنی به لحاظ منافات داشتن علنی بودن با نظم و مصالح عمومی را قابل قبول و توجیه‌پذیر نمی‌دانستند، به هر حال اصرار داشتند این تقاضای آن‌ها مورد توجه قرار گیرد و در درجه اول، دادگاه به صورت علنی تشکیل شود و اگر با توجه به مقررات قانونی جاری و به هر حال معتبر بودن تشخیص دادگاه، نتوان این خواست را برآورده کرد حداقل تمهیدی اندیشیده شود که متهمین باقی مانده که همگی هم پرونده و

بسمه تعالی

شماره ۸۲-۳۸۸
تاریخ ۱۳۸۲/۶/۱۷

جناب آقای مهندس خاتمی
رییس دفتر محترم رییس جمهور

با سلام
عطف به نامه شماره ۲۱۲۲۶ مورخ ۸۲/۴/۳۰ متضمن پی نوشت ریاست محترم
جمهوری در ارتباط با شکوائیه جمعی از خانواده‌های ملی- مذهبی ارسالی از سوی
کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی، به پیوست بررسی و اظهار نظر کمیسیون
حقوقی این هیأت، جهت استحضار ریاست محترم جمهوری ارسال می‌گردد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

صورت جلسه کمیسیون حقوقی

موضوع بحث: شکواییه جمعی از خانواده‌های محکومین و بازداشت‌شدگان ملی و مذهبی

جناب آقای دکتر مهرپور ریاست محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

ایرادات و اعتراضات خانواده‌های محکومین و بازداشت‌شدگان ملی، مذهبی نسبت به رأی و رویه دادگاه انقلاب در مورد بازداشت‌شدگان (آقایان بسته‌نگار، پیمان، پدرام، رجایی، رحمانی، سحابی، صابر، علیجانی، کاظمیان، مدنی و ملکی) ملخصاً عبارتست از:

۱- صدور حکم توسط دادگاه مذکور پس از یک سال و نیم از پایان ختم دادرسی، یعنی عدم رعایت مقررات صریح ماده ۲۱۲ قانون آیین دادرسی کیفری.

۲- دادنامه بدون مهر و امضاء قاضی رسیدگی‌کننده به پرونده، به محکومین مذکور توسط دفتر شعبه بیست و ششم دادگاه انقلاب ابلاغ گردیده.

۳- با آن که متهمین مذکور از اتهام اصلی یعنی «براندازی» به لحاظ عدم کفایت دلایل طبق دادنامه صادر از دادگاه انقلاب، تبرئه گردیده و حکم برائت آنان صادر گردیده، با این حال بارها از سوی روابط عمومی دادگاه انقلاب، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، تعدادی از روزنامه‌های صبح و عصر و... مورد شدیدترین هتاک‌ها و با تعبیر «افشاگری» قران گرفته‌اند در حالی که زندانیان در سلول‌های انفرادی بوده و هیچ‌گونه فرصت دفاعی از خود نداشتند.

۴- طبق احکام صادره ۱۵ تن از آنان به حبس‌های طولانی از ۴ تا ۱۱ سال و محرومیت از حقوق سیاسی و اجتماعی از ۵ تا ۱۰ سال محکوم گردیده‌اند، در صورتی که ماده استنادی در خصوص محرومیت ماده ۱۶ قانون مجازات اسلامی و در برخی از

دادنامه‌ها ماده ۱۶۲ این قانون قید گردیده است. جالب آن که صادر کننده دادنامه‌ها علاوه بر محرومیت‌های مصرح در این قانون فعالیت‌های دیگری را هم به آن اضافه نموده و نامبردگان را از فعالیت در کلیه احزاب، انجمن‌ها، گروه‌ها و تشکّل‌های سیاسی هم منع نموده است که این نوع حکم دخالت آشکار قوه قضاییه در قوه مقننه محسوب می‌گردد.

۵- دادگاه انقلاب حتی به این حکم خود هم احترام نگذاشته و با آن که محکومین مذکور دوران آزادی موقت خود را با قید وثیقه‌های سنگین و در انتظار دادگاه تجدید نظر، سپری می‌نمودند مجدداً اقدام به دستگیری چند تن از آنان، بازجویی غیرقانونی و بدون حضور وکیل نموده است. این عمل به دستور دادستان تهران صورت گرفته و دستور بازداشت هم ۲۴ ساعت بوده است.

۶- با وجود چهارده ماه بازداشت در سلول‌های انفرادی و چند بار تفتیش خانه‌ها و عدم دلیل کافی در مورد اتهام «براندازی» و حکم برائت آنان از این اتهام، به دستور دادستان اقدام به تفتیش دفتر رسمی کار، بردن وسایل الکترونیک و اسناد و مدارک کاری نموده و به بهانه جستجو برای یافتن اسلحه و وسایل دفتر کار را تخریب و متن لایحه دفاعیه این افراد را با خود برده‌اند. لذا ما خانواده‌های این محکومین به لحاظ مصائب و بلاهایی که به واسطه اقدامات مسئولین دادگاه انقلاب و دادستان بر سر ما آمده و به بهانه‌های مختلف بر خلاف ضوابط قانونی و عرف بارها خانه‌ها تفتیش و اثاث زندگی ما بر هم ریخته و در اطلاعیه‌های رسمی دادگاه انقلاب و افراد دیگر از عزیزان ما هتک حرمت شده و بدون هیچ دلیل محکمه پسندی بدون دادن فرصت دفاع به آنان، اتهامات سنگینی به آنان وارد آورده‌اند شکایت و تقاضای رسیدگی می‌نماییم.»

لازم به تذکر است که اصل شکایت به عنوان ریاست و اعضای محترم کمیسیون اصل نود قانون اساسی بوده که رونوشت آن «جهت استحضار و اقدام مشابه» برای مقامات معینی از جمله ریاست محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی ارسال گردیده است و همان‌طور که در پرونده منعکس می‌باشد قبلاً شکایت خود افراد مذکور (آقایان بسته‌نگار و دکتر مسعود پدram و غیره) در این کمیسیون مطرح و طی

صورت جلسه مورخ ۸۱/۲/۸ نسبت به آن صریحاً اظهار نظر شده در نامه ریاست محترم هیأت به شماره ۳۹۱۲-۸۱/م مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۷ به عنوان ریاست محترم کمیسیون اصل نود هم به آن اشاره شده و تصویر آن نیز جهت استحضار وی ارسال گردیده است.

نظر کمیسیون حقوقی:

همان طور که در اظهار نظر مورخ ۸۲/۲/۸ این کمیسیون منعکس گردیده است اظهار نظر در خصوص رعایت یا عدم رعایت موازین و مقررات قوانین موضوعه و آیین دادرسی کیفری در رسیدگی به اتهامات افراد موضوع بحث و نهایتاً اعلام نقض یا عدم نقض اصولی از قانون اساسی در این رابطه، مستلزم مطالعه دقیق پرونده کیفری می باشد. مضافاً طبق مقررات آیین نامه داخلی هیأت، وظیفه آن «پیگیری و نظارت بر اجرای مقررات قانون اساسی» بوده و رونوشتی از دادنامه های مورد اعتراض نیز جهت استحضار ارسال نگردیده است. با این حال با توجه به لایحه وکلای مشارالیه و لایحه خانوادگی آنان، انعکاس مطالبی در این خصوص در جراید، اعلام خبر بازداشت موقت آنان، تبدیل آن به قرار وثیقه های سنگین، عدم تکذیب آن توسط دادگاه مرجع رسیدگی می توان گفت که:

۱- طبق ماده ۲۱۳ قانون آ.د.ک دادگاه های عمومی و انقلاب: «دادگاه پس از ختم رسیدگی... در همان جلسه... یا حداکثر ظرف مدت یک هفته میباید به صدور رأی محکوم نماید.» لذا علی فرض صحت ادعا، صدور رأی پس از یک سال و نیم بعد از اعلام ختم دادرسی قابل توجیه به نظر نمی رسد.

۲- به موجب ماده ۲۱۳ قانون مذکور (بند ب تبصره ۱ آن) قید «مشخصات دادگاه رسیدگی کننده و قاضی آن» در دادنامه با توجه به کلمه «باید» مندرج در تبصره آن، یک تکلیف بوده و جزء قواعد آمره محسوب می گردد. بنابراین علی فرض عدم رعایت دستور صریح مذکور و عدم قید مشخصات دادگاه و قاضی آن در دادنامه، تخلف قضایی به نظر نمی رسد. مضافاً اعمال مقررات اصل یکصد و هفتاد و یکم قانون اساسی مبتنی بر این که: «هنگامه در اثر تقصیر یا اشتباه قاضی در موضوع یا در حکم یا در تطبیق حکم

در مورد خاص ضرر مادی یا معنوی متوجه کسی گردد در صورت تقصیر، مقصر طبق موازین اسلامی ضامن است...» مستلزم قید نام و مشخصات قاضی، در دادنامه می‌باشد.

۳- طبق اصل سی و نهم قانون اساسی: «هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است» بنابراین افشاء اتهام متهمین، آن هم وسیله روابط عمومی دادگاه انقلاب و صدا و سیمای جمهوری اسلامی و روزنامه‌های کثیرالتشعار مصداق بارز نقض اصل مذکور و حقوق شناخته شده آنان می‌باشد. خصوصاً در حالی که متهمین از اتهام افشاء شده متعافاً برائت حاصل نمایند.

۴- طبق اصل سی و ششم قانون اساسی: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.» و حقوق اجتماعی که در صورت احراز شرایط، محکوم علیه تبعاً از آن محروم می‌گردد و در تبصره ۱ ماده ۶۹ مکرر قانون مجازات اسلامی احصاء گردیده و در ماده ۱۹ همین قانون نیز حدود اختیارات دادگاه در خصوص سلب حقوق اجتماعی مرتکبین جرایم عمدی معین و مشخص گردیده است لذا سلب حقوق اجتماعی محکوم علیه زائد بر آنچه در مقررات قانون مجازات اسلامی احصاء گردیده مجاز نبوده و با هیچ یک از عناوین مجازات تبعی یا تکمیلی منطبق نمی‌باشد و بالتیجه نقض مقررات و موازین قانونی به نظر می‌رسد.

بنابراین با توجه به جهات مذکور در این صورت جلسه و نیز جهات مذکور طی صورت جلسه ۸۱/۲/۸ این کمیسیون در ارتباط با شکواییه آقایان بسته‌نگار، دکتر پدرام، دکتر علیرضا رجایی و... و مساس این‌گونه آراء، تصمیمات و برخوردها با افراد، با اصولی از قانون اساسی که طی هر دو صورت جلسه و اظهار نظر با آن‌ها استناد و اشاره گردیده است همان‌طور که در ذیل صورت جلسه مورخ ۸۱/۲/۸ منعکس گردیده با توجه به اهمیت مسأله، موقعیت علمی و سوابق اجتماعی افراد مذکور، بازتاب این‌گونه آراء و اتفاقات در داخل و خارج و جلوگیری از این‌گونه برخوردها در موارد مشابه و نیز با عنایت به شکواییه‌ها و نامه‌های متعدد مشارالیه‌م و خانواده‌های آنان در مقام تظلم و

دادخواهی و استدلالات و مقررات شرعی در این‌گونه موارد اقتضا دارد (بلکه یک تکلیف شرعی و قانونی است) که موضوع توسط مقامات مسؤؤل که تصمیمات آنان دارای ضمانت اجرا می‌باشد تحقیق و پیگیری شود.

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۹۱۲

تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۷

حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای انصاری راد
ریس محترم کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی

با سلام

عطف به نامه شماره ۹۰/۱۴۸۶۸/۴۷۶۰ ق مورخ ۸۱/۹/۲۰ به استحضار می‌رساند موضوع شکایت افراد معروف به ملی - مذهبی و به ویژه نامه‌ای که برای سران سه قوه فرستاده بودند که به آن کمیسیون محترم ارجاع شده است، و عمده درخواست آن‌ها برگزاری علنی محاکمه‌شان بوده، صرف نظر از برخی تظلمات که مربوط به نحوه رفتار با آن‌ها در دوران بازداشت بوده با توجه به ارجاع موضوع از سوی ریاست محترم جمهوری، در این هیأت نیز مطرح و مورد بررسی قرار گرفته و ملاقاتی هم با برخی از متقاضیان صورت گرفته و اظهاراتشان استماع شده است، از لحاظ حقوقی از سوی هیأت و کمیسیون حقوقی آن، توصیه‌هایی در راستای احقاق حقوق و اجرای امور بر مبنای قانون اساسی در زمان خود صورت گرفته است. البته نتیجه مطلوب عاید نشده است ولی جهت اطلاع آن کمیسیون محترم تصویر نمونه‌هایی از مکاتبات و پیشنهادات هیأت که در زمان مناسب خود صورت گرفته حضورتان ارسال می‌گردد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۹۰/۱۵۴۶۹/۴۷۳۷

تاریخ ۱۳۸۲/۴/۱۱

جناب آقای دکتر مهربور

ریاست محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

سلام علیکم

پیرو نامه‌های محرمانه شماره ۹۰/۱۳۲۹۲/۴۷۳۷ مورخ ۸۰/۶/۲۵، ۹۰/۱۴۶۶۰/۴۷۳۷ مورخ ۸۱/۷/۱۴ و ۹۰/۱۴۹۸۱/۴۷۳۷ مورخ ۸۱/۱۰/۲۶ موضوع نامه محرمانه شماره ۲/۸۰-۴۰۶۶ مورخ ۸۰/۶/۶ دفتر محترم رییس جمهور، همان‌طور که مطلعید مطابق قانون اجازه مکاتبه و تحقیق مستقیم به کمیسیون اصل نود با دستگاه‌های دولتی و تبصره الحاقی آن مصوب ۱۳۵۹ مهلت ارسال پاسخ «کافی» و «مستند» یک ماه تعیین شده است، با توجه به وظایف آن نهاد محترم در این زمینه تساهل در رسیدگی و ارسال پاسخ به مکاتبات کمیسیون و به خصوص چنین موضوعاتی که با حیات شهروندان ارتباط مستقیم دارد بیش از این جایز نبوده و این مرجع منتظر پاسخ کافی و مستند و اطلاع از نتیجه اقدامات مفید و مؤثر می‌باشد.

حسین انصاری‌راد

رییس کمیسیون

بسمه تعالی

شماره ۸۲-۲۴۳

تاریخ ۱۳۸۲/۴/۱۸

جناب آقای انصاری راد

ریاست محترم کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی

با سلام

عطف به نامه شماره ۹۰/۱۵۴۶۹/۴۷۳۷ م مورخ ۸۲/۴/۱۱، همان گونه که استحضار دارید هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی یک نهاد اجرایی نیست که بتواند موارد خواسته شده از سوی کمیسیون محترم اصل ۹۰ را عملی سازد و نتیجه حاصله را ارایه دهد، این هیأت در مواردی که مساسی با عدم اجرا یا نقض قانون اساسی دارد از دستگاههای ذی ربط در واقع در اجرای دستور ریاست محترم جمهوری طبق قانون حدود اختیارات و وظایف ریاست جمهوری سال ۱۳۶۵، کسب اطلاع و اخذ توضیح می نماید و در مواردی نظر مشورتی حقوقی خود را خدمت ریاست محترم جمهوری اعلام می دارد که تصمیم مقتضی اتخاذ فرمایند، متأسفانه برخلاف کمیسیون اصل ۹۰ مجلس که برای مکاتبات آن طبق قانون سال ۱۳۵۹ ضمانت اجرا تعیین شده، نسبت به مکاتبات هیأت و شخص رییس جمهور، ضمانت اجرای قانونی پیش بینی نشده، و لایحه پیشنهادی اخیر نیز که در آن ضمانت اجرایی برای این منظور در نظر گرفته شده چنان که خود مطلعید از سوی شورای نگهبان مورد ایراد قرار گرفت و فعلاً در کمیسیون مربوطه مطرح است و هنوز به نتیجه ای نرسیده است، معذالک همان گونه که در مورد بررسی تظلمات ملی، مذهبی ها طی نامه شماره ۸۱-۳۹۱۲/م مورخ ۸۱/۱۰/۷ نمونه ای از کارهای انجام شده و مکاتبات صورت گرفته خدمتتان ارسال شد، نمونه ای از مکاتبات و اقدامات انجام شده و پیشنهادات و نظریات ارایه شده در مورد خانواده مرحوم بازرگان نیز جهت اطلاع حضورتان ارسال می شود، از هر گونه اظهار نظر و رادگشایی که در جهت احقاق حقوق شهروندان و اجرای قانون اساسی بفرمایید، بهره مند خواهیم شد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

در مورد نامه اکبر گنجی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۱۵۹۸

تاریخ ۱۳۸۱/۳/۶

جناب آقای دکتر مهرپور

رئیس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

یا سلام

نامه مورخ ۸۱/۲/۲۲ آقای اکبر گنجی، در خصوص موضوع مورد اشاره (تصویر پیوست) به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید؛ بی‌نوشته فرمودند:

«جناب آقای دکتر مهرپور

این نامه در خور توجه و پیگیری است. من از آنچه پیش آمده است متأسفم. هر چند می‌توان به رفتارها و اقدام‌ها ایرادهای اساسی داشت و حتی حساب هزینه‌های پرداختی آن را هم کرد ولی به هیچ وجه آنچه در مورد آقای گنجی شد، با سابقه‌ای که داشتند و با حسن نیتی که معتقدم داشتند و خدماتی که کردند مناسب نبود و حالا هم حداقل به عنوان یک شهروند حق دارند که اعتراض کنند و خواستار رسیدگی باشند. رسیدگی حقوقی و کارشناسی این مسأله به خصوص اگر جهاتی مخالف و مغایر با قانون اساسی یا دارای شائبه این مغایرت باشد لازم است دستور بررسی و اعلام نتیجه را صادر فرمایید.»

سیدعلی خامنه‌ای

جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

همان‌گونه که مستحضرید قوه قضاییه بنده را به ۶ سال حبس محکوم کرده است. چهار سال محکومیت به علت در اختیار داشتن بولتن فتوکپی نشریات فارسی زبان خارج از کشور، که مطابق نامه وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی از راه قانونی به دست بنده رسیده و مجاز به مطالعه آن بوده‌ام، صادر شده است.

در مراحل صدور حکم از دادگاه بدوی تا دادگاه تجدید نظر دوم، بنا به دلایلی که به طور مشروح به پیوست تقدیم می‌گردد، اصول ۳۶، ۱۵۹، ۱۶۶ و ۱۶۸ قانون اساسی به صراحت نقض شده است. لذا خواهشمند است دستور فرمایید هیأت نظارت بر قانون اساسی به شکایت بنده از قوه قضاییه رسیدگی و در صورت وارد تشخیص دادن مدعا، اخطار قانون اساسی صادر فرمایید.

۲۴ ماه حبس غیرقانونی ایجاب می‌کند که هیأت محترم نظارت بر قانون اساسی به سرعت به این شکایت رسیدگی نماید و چون دو شکایت قبلی به بایگانی سپرده نشود. من تاکنون در رابطه با این پرونده به دادرسی انتظامی قضات، کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی، هیأت نظارت بر قانون اساسی، شکایت کرده و از دیوان عالی کشور تقاضای اعاده دادرسی کرده‌ام. اگر در چارچوب نظام جمهوری اسلامی این حکم قابل اصلاح نباشد و تظلم‌خواهی گوش شنوایی نیابد، راهی جز مراجعه به مجامع جهانی و نهادهای حقوق بشر بین‌المللی و شکایت از نظام، به عنوان ناقض حقوق بشر، باقی نخواهد ماند. هیچ مصلحتی مهمتر از رعایت حقوق بندگان خدا نیست. اگر نظامی آگاهانه، با برنامه‌ریزی و به طور مستمر حقوق بشر را نقض نماید و تمامی راه‌های احقاق حق را مسدود کند؛ مسؤولان آن نظام نباید انتظار داشته باشند که شهروندان به طور یک جانبه خود را ملتزم به رعایت مصالح آن نظام نمایند.

با تقدیم احترام

اکبر گنجی

۸۱/۲/۲

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۶۸۹

تاریخ ۱۳۸۱/۵/۲۶

جناب آقای مهندس خانی

رئیس دفتر محترم رئیس جمهور

با سلام

عطف به نامه شماره ۱۵۹۸۰-۸۱ مورخ ۸۱/۲/۶ متضمن پی نوشت ریاست محترم جمهوری در مورد اعتراض آقای اکبر گنجی نسبت به محکومیت خود به استحضار می‌رساند از آنجا که هیأت دسترسی به پرونده مشارالیه را برای بررسی چگونگی روند قانونی آن ندارد در مرحله اول با تماس با وکیل آقای گنجی از سوی دفتر در صدد برآمد که تصویری از دادنامه‌های بدوی و تجدیدنظر صادره در مورد نامبرده ملاحظه و مطالعه نماید. متأسفانه با وجود پیگیری‌های متعدد دفتر هیأت که گزارش مسئول دفتر (تصویر پیوست) بیانگر آن است نسبت به مراجعه به این هیأت برای توضیح و تسلیم و یا ارسال دادنامه‌های صادره اقدامی صورت نگرفته است معذالک چون آقای گنجی اعلام نموده به دادسرای انتظامی قضات نیز شکایت کرده است، از دادسرای مزبور که بهتر می‌تواند پرونده را در اختیار بگردد خواسته شده است نتیجه رسیدگی خود را به این هیأت اعلام دارد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

در مورد ناصر زرافشان

جناب آقای دکتر مهرپور صرفنظر از این که این نامه به چه انگیزه‌ای نوشته شده است به هر حال مطلبی است که در خور پیگیری است. نمی‌دانم آن چه رخ داده است تا چه حد با موازین سازگار است و به خصوص آیا تعارضی با قانون اساسی دارد یا نه؟ به هر صورت مسأله در خور پیگیری در هیأت است حتی اگر خلاف قانون اساسی هم نباشد ولی رفتار و روش نادرستی به کار رفته باشد می‌توان به نحوی مسأله را به قوه قضایی یا هر جای دیگر منتقل کرد.

خاتمی ۴/۲۹

متن فوق به صورت دست‌نویس از سوی آقای رییس‌جمهور ذیل نامه سرگشاده‌کانون نویسندگان در مورد آقای زرافشان نوشته شده است.

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۶۸۶

تاریخ ۱۳۸۱/۵/۲۶

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

عطف به دست‌نویس مورخ ۸۱/۴/۲۹ (تصویر آن پیوست است) در خصوص نامه سرگشاده کانون نویسندگان ایران در مورد محاکمه و محکومیت آقای ناصر زرافشان وکیل دادگستری که دستور فرموده بودید چگونگی موضوع از لحاظ مخالفت با قانون اساسی و به طور کلی روند قانونی در هیأت بررسی شود، موضوع در هیأت مطرح و مورد بحث قرار گرفت. اولین اقدام برای اطلاع از چگونگی موضوع دستیابی به متن دادنامه صادره بود. در این خصوص از طریق دفتر هیأت با خود آقای ناصر زرافشان (قبل از دستگیری و زندانی شدن) تماس گرفته شد که رونوشت دادنامه و هر گونه مطلبی و توضیحی دارند به هیأت ارسال دارند که متأسفانه با وجود چند مرتبه تماس با ایشان و این که گفته بودند رونوشت حکم را می‌فرستند، آن را ارسال نکردند. ولی به هر حال تصویر دادنامه صادره از طریق دیگر در اختیار هیأت قرار گرفت. طبق تصویر دادنامه صادره که به نظر هیأت رسید، بر خلاف نوشته کانون نویسندگان آقای ناصر زرافشان در شعبه اول دادگاه عمومی تهران محاکمه شده است نه دادگاه نظامی. البته یکی از شاکیان پرونده که بر مبنای شکایت او پرونده تنظیم شده روابط عمومی سازمان قضایی نیروهای مسلح بوده است. آقای زرافشان به عناوین پنجگانه زیر متهم بوده است.

۱- افشای اطلاعات و اسناد طبقه‌بندی شده.

۲- نگهداری غیرمجاز یک قبضه اسلحه کمری.

۳- نگهداری مشروب الکلی.

۴- تبلیغ علیه نظام جمهوری اسلامی ایران.

۵- تهدید به قتل.

پس از رسیدگی در دادگاه، طبق رأی صادره از اتهامات ردیف ۳ و ۵ تیر به شده ولی اتهامات ردیف ۱ تا ۳ را دادگاه وارد تشخیص داده و به استناد مواد قانونی ذکر شده در دادنامه به ترتیب به دو سال حبس تعزیری، سه سال حبس تعزیری، و ۵۰ ضربه شلاق محکوم شده است که، با اعتراض محکوم علیه پرونده به دادگاه تجدیدنظر ارسال و حکم صادره در دادگاه تجدیدنظر شعبه ۳۴ نیز تأیید می‌شود. متأسفانه هیأت دسترسی به اصل پرونده و چگونگی بررسی و صحت و سقم احراز مسائل ماهوی ندارد تا بتواند در این زمینه اظهار نظر کند و طبیعتاً بدون ملاحظه دادنامه و مطالب منگن در آن نمی‌توان امر خلاف قانون اساسی را الحراز و اعلام کرد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

حکم قضایی مربوط به گواهی اهل سنت

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۷۸۱

تاریخ ۱۳۸۱/۷/۲۳

جناب آقای مهندس خاتمی

رییس دفتر محترم رییس جمهور

با سلام

عطف به رونوشت نامه شماره ۵۵۰۶-۸۱/م مورخ ۱۳۸۱/۷/۷ در خصوص حکم صادره از سوی شعبه ۱۰۰۲ دادگاه عمومی تهران که شهادت دو شاهد معرفی شده از سوی خواهان را به لحاظ سنی بودن و نداشتن شرط ایمان نپذیرفته است به استحضار می‌رساند؛ همان‌گونه که در متن حکم آمده است طبق ماده ۱۵۵ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۷۸ و نیز ماده ۲۳۳ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ که شرایط مربوط به صلاحیت گواه و موارد جرح آن به آیین دادرسی کیفری ارجاع شده است و قبل از آن‌ها ماده ۱۲۱۳ قانون مدنی اصلاحی سال ۱۳۷۰ یکی از شرایط صحت شهادت شاهد، داشتن ایمان است. ماده ۱۲۱۳ قانون مدنی فعلی مقرر می‌دارد: «در شاهد، بلوغ، عقل، عدالت، ایمان و طهارت مولد شرط است.» گنجاندن این شرط در شاهد و در اصلاحات بعد از انقلاب در جهت انطباق با موازین شرعی صورت گرفته است. چون در کتب فقهی از جمله جواهرالکلام، لمعه، شرح لمعه و تحریرالوسیله حضرت امام (ره) ایمان و یا مؤمن بودن از جمله شرایط شاهد به حساب آمده است، منظور از ایمان و یا مؤمن بودن نیز همان‌گونه که قاضی صادرکننده حکم فهمیده است شیعه بودن است و در کتاب‌های فقهی شیعه تصریح شده که شهادت غیرمؤمن به همین معنی که گفته شد پذیرفته نیست، به هر حال به نظر نمی‌رسد مستند قانونی حکم قضایی صادره و فهم قاضی از اصطلاح شرط: ایمان در مورد شاهد خطا و خلاف بوده است. ضمن این‌که مطالبی خلاف قانون اساسی که در صلاحیت رسیدگی این هیأت باشد دیده

نمی‌شود. هر چند قاضی محترم می‌توانست سلیقه بهتری به کار برد و اطلاعات شهود معرفی شده را اخذ کند و اگر با قرائن و امارات دیگر به علم رسید تصمیم لازم بگیرد و این جو ملتهب را ایجاد نکند. به هر حال فرمایشات آقای ادب نماینده محترم سندج قابل توجه است و جا دارد اگر رییس جمهور محترم صلاح می‌دانند نظر مقام معظم رهبری و توجه فقهای معاصر را به موضوع جلب نمایند. و بر مبنای نظر جدید فقهی قانون مدنی و قوانین آیین دادرسی کیفری و مدنی اصلاح گردد.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

تاریخ حکم صادره ۸۱/۴/۱۲

بتاریخ ۸۱/۳/۲۵ پرونده کلاسه: ۶۰۱/۱۰۳/۸۱ شماره دادنامه: ۵۴۳-۸۱/۳/۲۸
مرجع رسیدگی شعبه ۱۰۰۳ دادگاه عمومی تهران
خواهان: فعلاً زندان قصر

خواننده:

خوانسته: اعصار

رای دادگاه

در خصوص دعوی آقای به طرفیت آقای به خواسته صدور حکم اعصار از پرداخت محکوم به موضوع دادنامه شماره ۵۲۹ مورخه ۱۳۷۹/۴/۶ پرونده کلاسه ۹۷۶/۱۰۳/۷۸ و اعصار از پرداخت هزینه دادرسی. نظر به این که خواهان برای اثبات ادعای خود به گواهی گواهان به عنوان بینه شرعیه استناد نموده و گواهان حسب الاظهار و الاقرار از اهل تسنن می باشند و مطابق ماده ۲۳۳ از قانون آیین دادرسی مدنی و ماده ۱۵۵ قانون آیین دادرسی کیفری ایمان یکی از شرایط شاهد معرفی شده و مطابق نظر حضرت امام (قدس سره) به شرح کتاب شهادت از تحریر الوسیله شهادت اهل تسنن به عنوان میلمان غیر پذیرفته نیست لذا دعوی خواهان به نظر دادگاه وارد و ثابت نیست حکم به رد آن صادر و اعلام می گردد. رای صادره ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی در محاکم تجدید نظر استان تهران می باشد.

دادرس شعبه ۱۰۰۳ دادگاه عمومی تهران

در مورد محکومیت هاشم آغاچری

بسمه تعالی

شماره
۴۲۵۲۷

تاریخ
۱۳۸۱/۹/۵

جناب آقای دکتر مهربور
رئیس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام
نامه شماره ۴۱۵۹۱ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۶ معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور و ضمائم آن در خصوص حکم صادره علیه آقای هاشم آغاچری (تصویب پیوست) به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«به نام خدا
جناب آقای مهربور در هیأت بررسی شود تردید دارم که تخلف قانون اساسی خیلی آشکار و محکم باشد گرچه اصل حکم و ماجرا را قبول ندارم خسارات فراوانی هم داشته است. در بعضی مطالب ارایه شده بحث صغروی است و در بعضی موارد هم اگر باشد خلاف آیین دادرسی و مجازات اسلامی و... است به هر حال بررسی شود.»

سید علی خاتمی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۹۱۰

تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۴

حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

عطف به نامه شماره ۴۲۵۲۷ مورخ ۸۱/۹/۵ در خصوص بررسی حقوقی دادنامه صادره از شعبه چهارم دادگاه عمومی تهران در مورد آقای سیدهاشم آغاچری به وسیله معاونت حقوقی و پارلمانی ریاست جمهوری که ارجاع فرموده بودید ملاحظه و مطالعه شد و در هیأت نیز مطرح گردید.

به نظر می‌رسد بررسی مزبور بیش از آن‌که بیانگر مغایرت حکم صادره با اصول قانون اساسی باشد به عنوان یک لایحه دفاعیه برای مرحله تجدید نظر و طرح اشکالات شکلی مربوط به آیین دادرسی و احیاناً قوانین عادی ماهوی همان‌گونه که حضرت‌عالی در پی نوشت خود مرقوم فرمودید می‌تواند قابل استفاده باشد.

البته این اشکال مهم بر دادنامه صادره وارد است که تا حدودی به انشاءپردازی پرداخته و به خصوص در رابطه با صدور حکم اعدام در قسمت اول دادنامه با توجهات مختلف بالآخره عدم اعتقاد متهم را به ضروریات دین مبین اسلام کشف کرده (در حالی که متهم خود را دیندار و معتقد می‌داند و برخی دیدگاه‌ها و برداشت‌های دینی را مورد انتقاد گذشته قرار داده) که قاعداً اگر درست باشد با تعریف رایجی که فقها از ارتداد دارند، ممکن است مرتد بودن متهم را نتیجه گرفت ولی دادگاه مجازات اعدام را به استناد ضدر ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی که حکم سب‌النبی (و به تبع آن سب سایر معصومین) را اعدام قرار داده برای متهم تعیین کرده است در صورتی که در این قسمت از اتهام، سب‌النبی یا سبائمه علیهم‌السلام به متهم نسبت داده نشده است و ماده استنباطی برای صدور حکم اعدام با اتهامات عنوان شده ظاهراً انطباق ندارد مگر این که توجهات و تأویلات، و تفسیراتی در خصوص در حکم هم دانستن ارتداد و سب‌النبی

بشود که در حکم صادره چنین چیزی دیده نمی‌شود، ولی به هر حال این امر و سایر ایرادات وارده، باید در مرحله رسیدگی تجدیدنظر مورد توجه قرار گیرد و امید است با رسیدگی کاملاً حقوقی تصمیمی مستدل و سنجیده و عادلانه اتخاذ گردد. ضمناً آقای آغاچری طی نامه‌ای که با دستخط منسوب به ایشان برای هیأت ارسال شده از روند دادرسی و نحوه بازجویی از جمله تحقیقاتی که می‌تواند جنبه تفتیش عقاید داشته باشد و نیز نوع رفتار با وی شکایت نموده که قرار شد فعلاً از وکیل ایشان توضیحاتی اخذ شود، نتیجه بررسی هیأت حضورتان اعلام خواهد شد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیکری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۳۹۱۷

تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

پیرو نامه شماره ۸۱-۳۹۱۰ مورخ ۸۱/۱۰/۴ و عطف به نامه شماره ۴۹۱۷۳ مورخ ۸۱/۱۰/۴ همان طور که در آن نامه اشاره شده بود آقای دکتر سیدهاشم آغاچری طی نامه‌ای که جداگانه برای این هیأت ارسال کرده بود، ایراداتی به نحوه کار دادگاه همدان بر دستگیری و بازداشت و بازجویی و... داشت و خواستار رسیدگی و اخذ توضیحات لازم از وکیل خود را نموده بود. طبق قرار قبلی وکیل ایشان آقای صالح نیکبخت به همراه مادر، همسر و خواهر نامبرده در محل هیأت حضور یافتند و در خصوص وضعیت آقای آغاچری توضیحاتی دادند.

تقریباً در خصوص نحوه رفتار با متهم در زندان و در مراحل بازجویی شکایت خاصی نداشتند، ایرادشان به نفس بازداشت و صدور قرار بازداشت بود که متناسب با این جرم نمی‌دانستند، وکیل متهم اظهار می‌داشت، ابتدا قرار وثیقه صادر شد و پس از چندی قاضی دادگاه اقدام به تشدید قرار نمود و قرار وثیقه صادره را به قرار بازداشت تبدیل کرد ولی رییس دادگستری با تشدید قرار مخالفت نموده و تأمین وثیقه را کافی می‌دانست ولی پس از گذشت مدتی مجدداً رییس دادگاه قرار وثیقه را به بازداشت تبدیل و با توجه به غیبت رییس دادگستری آن را به نظر معاون دادگستری استان رسانده و تأیید آن را گرفته است. به هر حال در حال حاضر که برای متهم، علاوه بر حکم زندان و شلاق حکم اعدام نیز صادر شده، وی با همان قرار بازداشت موقت زندانی است تا وضعیت حکم صادره در مرحله تجدیدنظر در دیوان کشور مشخص شود.

نسبت به نوع بازجویی و تفتیش عقاید که در بند ۲ نامه آقای آغاچری آمده است، وکیل متهم موضوع را تأیید می‌کرد و می‌گفت نوع سؤالات که در واقع برای پی بردن به

عقاید درونی متهم مطرح می‌شد، و در پرونده موجود است نوعی تفتیش عقیده محسوب و مشمول ممنوعیت اصل ۲۳ قانون اساسی است، البته ما پرونده و مندرجات آن را مشاهده نکردیم که بتوانیم دقیقاً صحت و سقم این اظهارات را احراز نماییم.

از اطلاعیه‌های دادگستری همدان و مصاحبه رییس دادگاه و نحوه اظهارات در مورد آقای آغاچری در حالی که هنوز حکم صادره قطعی نشده و صحت اتهامات انتسابی نهایی نشده، سخت گله‌مند بودند و آن را خلاف قانون و اخلاق می‌دانستند. مسأله برگزاری غیرعلنی دادگاه نیز طبعاً همان‌طور که در نوشته خود آقای آغاچری آمده مورد ایراد بود.

خانواده آغاچری که به هیأت آمده بودند به نظر کاملاً مذهبی می‌رسیدند، به ویژه مادر ایشان که پیرزنی متدین و بسیار متأثر از وضعیت پیش آمده برای فرزندش و نوع اتهام انتسابی به وی بود می‌گفت من بچه‌هایم را برای خدمت به دین و قرآن تربیت کردم، یک پسر در جبهه شهید شد و این یکی هم پای خود را در جبهه از دست داده و همواره با قرآن و حدیث و احکام دین سر و کار داشته است چگونه متهم به بی‌دینی و ارتداد ... می‌شود.

خانواده آقای آغاچری، گذشته از اعتراض به اصل حکم و زندانی بودن او، از زندانی بودن وی در همدان و دشواری‌هایی که برای رفتن به شهرستان و ملاقات با ایشان وجود دارد شاکی بودند و درخواست انتقال او را به تهران داشتند.

در مجموع به طور خلاصه در این رابطه ملاحظات زیر حضورتان معروض می‌گردد:

- ۱- از ملاحظه سخنرانی پیاده شده آقای آغاچری در همدان که عمدتاً به نقل و تجزیه و تحلیل اندیشه‌های مرحوم دکتر شریعتی و دیدگاه‌های اصلاح‌طلبانه دینی آن مرحوم مربوط می‌شود با این که گاه همراه با انتقادات گزنده و تعییرات تلخ و موهنانه‌ای می‌باشد سب پیامبر (ص) و امام (ع) و حتی انکار ضروری دین، دیده نمی‌شود و بنابراین با وجود اظهار متهم به دینداری و نداشتن قصد انکار ضروریات دین و یا نعوذبالله سب و شتم پیامبران و امامان و با وجود قاعده: تدرء الحدود بالشبهات، اصدار حکم بر اعدام متهم به این اتهامات آن هم در این برهه زمان و در مورد چنین فردی از شگفتی‌های

زمانه ماست. ولی به هر حال چون پرونده در مرحله تجدیدنظر قرار دارد و تشخیص قضایی حکم و موضوع با دادگاه عالی مرجع تجدیدنظر است، طبعاً باید منتظر رسیدگی عادلانه و تصمیم عاقلانه آن مرجع بود.

۲- اگر اظهارات آقای آغاچری در بند ۲ نامه خود که مورد تأیید و کیلش نیز بود، درست باشد طرح سؤالاتی برای به دست آوردن نظر متهم در خصوص برخی از موضوعات و کنکاش در کشف عقاید او، تفتیش عقیده محسوب، و خلاف اصل ۲۲ قانون اساسی می‌باشد.

۳- صدور قرار بازداشت متهم به خصوص تبدیل قرار وثیقه به بازداشت آن هم با وجود یک بار مخالفت رییس دادگستری با آن حسب اظهار وکیل متهم، امر نامتناسبی است هر چند به هر حال تصمیم‌گیری در این خصوص به عهده قاضی گذاشته شده است. در حال حاضر نیز با توجه به این که هنوز حکم صادره قطعی نشده و متهم با قرار بازداشت در زندان به سر می‌برد، هر چند بر خلاف رویه جاری است که قرار بازداشت محکوم به اعدام را تبدیل نمایند ولی منع قانونی ندارد و اگر این تبدیل صورت گیرد کار پسندیده‌ای است ولی در هر حال مناسب است اگر صلاح می‌دانید مذاکره‌ای بفرمایید حداقل محل زندان وی از همدان به تهران تبدیل گردد.

۴- با توجه به اصل ۳۹ قانون اساسی که هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر و بازداشت شده به هر صورت ممنوع می‌باشد، نوع اطلاعیه‌ها و اعلام حکم صادره قبل از قطعی شدن و نحوه اظهارات منعکسه در مصاحبه‌ها، طبعاً با مفاد این اصل هماهنگی ندارد و مغایر با آن به حساب می‌آید.

۵- با وجود نظریات و استنباطات مختلف حقوقی که در مورد جرم سیاسی و برگزاری علنی دادگاه با حضور هیأت منصفه وجود دارد و برخی از آن‌ها قابل توجه است به لحاظ عدم تصویب قانون مربوط به تعریف جرم سیاسی هنوز تصمیم و تشخیص قاضی دادگاه به برگزاری غیرعلنی دادگاه و بدون حضور هیأت منصفه را به ضرر قاطع، نمی‌توان خلاف اصل ۱۶۸ قانون اساسی اعلام کرد، هر چند مقبولیت این تصمیم محل تردید می‌باشد.

که تسریع در رسیدگی و در عین حال فارغ از تنش‌ها و جوسازی‌های پیرامونی در مرحله تجدیدنظر، از خواسته‌های وکیل و خانواده متهم است که تمهیدات جناب عالی نیز می‌تواند در این امر مؤثر باشد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیات پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۱-۸۸۶۲

تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴

جناب آقای شیرج
ریس محترم نهاد قوه قضائیه

با سلام

نامه شماره ۸۱-۳۹۱۷ مورخ ۸۱/۱۰/۱۱ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی و سوابق آن در خصوص اعتراض آقای سیدهاشم آغاچری نسبت به نقض حقوق خود (تصاویر پیوست)، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«بسمه تعالی

حضرت آیه الله آقای هاشمی شاهرودی ریاست محترم قوه قضائیه، ملاحظه فرمایند. صرف نظر از محتوای پرونده که مراحل خود را طی می کند، مطمئنم عنایت ویژه جناب عالی می تواند مشکل را به نحو مطلوب تری حل کند و هزینه ها را کاهش دهد و به هر حال با رعایت موازین و عدالت با صلاح دید حضرت عالی، که بهتر از ما به موازین فقهی و حقوقی آشنا هستید، می توان نقطه پایان مناسبی را یافت که هم حیثیت و مصلحت نظام و جامعه را تأمین کند و هم خلاف ضوابط قضایی رفتار نشده باشد و هم انسانی که دارای سوابق دینی، علمی و انقلابی روشنی است دچار مشکل نشود. مطلب عیناً جهت استحضار تقدیم می شود. با احترام»

سید علی خاتمی

رونوشت:

- جناب آقای دکتر مهربور

ریس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

شماره ۱۹۹۹۴۱۸۱

تاریخ ۱۳۸۱/۱۱/۳

جناب آقای مهندس سید علی خاتمی
رییس محترم دفتر ریاست جمهوری

با سلام

بازگشت به شماره ۸۱-۸۸۶۲/م مورخ ۸۱/۱۰/۲۴ در مورد اعتراض آقای سید هاشم آغاجری، نامه آن دفتر و ضمائم آن به نظر ریاست محترم قوه قضائیه رسید، به تاریخ ۸۱/۱۰/۲۹ در هامش آن مرقوم فرمودند:

«بسمه تعالی - خدمت جناب حجت الاسلام والمسلمین خاتمی ریاست محترم جمهور عرض شود: این پرونده بحمدالله روند قضایی و قانونی تجدید نظر را به خوبی طی می کند و در یکی از شعب بسیار خوب و عادلانه و دقیق دیوانعالی در حال رسیدگی است که امیدوارم نقطه پایان خوبی داشته باشد و در رابطه با تخلف قاضی بدوی از مقررات قضایی طبق قانون متهم و یا وکیل آن حق شکایت به دادسرای انتظامی قضات را دارا بوده و معمولاً شکایت کرده اند که رسیدگی می شود و چنانچه تخلفی صورت گرفته قطعاً برخورد خواهد شد. والسلام علیکم.»

مراتب بدین وسیله اعلام می گردد تا به نحو مقتضی به استحضار ریاست محترم جمهوری رسانده شود.

محمود شیرج

رییس نهاد قوه قضائیه

نظر کمیسیون حقوقی هیأت در مورد شکنجه منجر به فوت

بسمه تعالی

شماره ۸۲-۲۳۱

تاریخ ۱۳۸۲/۴/۱۰

جناب آقای مهندس خانی

رئیس دفتر محترم رئیس جمهور

با سلام

به پیوست تصویر صورت جلسه و نظریه کمیسیون حقوقی هیأت در مورد اعمال شکنجه نسبت به آقای کمال حسنی منجر به فوت او و ایراد حقوقی وارده بر رأی دادگاه رسیدگی کننده به شکایت ولی دم جهت ملاحظه و عنداللزوم استحضار ریاست محترم جمهوری ارسال می گردد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

صورت جلسه مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۸ کمیسیون حقوقی

موضوع بحث: شکواییه آقای سلیمان حسنی مبنی بر فوت فرزندش به نام کمال حسنی در اثر اعمال شکنجه

در تاریخ ۸۲/۲/۲۸ کمیسیون حقوقی هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی با حضور کلیه اعضاء تشکیل گردید. پرونده موضوع بحث در حدود اسناد و مدارک پیوست آن مجدداً مورد بررسی قرار گرفت. دادنامه شماره ۱۰۸۶ مورخ ۸۱/۱۰/۱۴ صادر از شعبه محترم سی و یکم دیوانعالی کشور که در مقام تجدیدنظر نسبت به دادنامه بدوی صادر و توسط این کمیسیون مطالبه گردیده و اصل و پیوست گردیده است.

بدواً فروض مسأله با توجه به تصاویر مدارک پیوست به شرح زیر منعکس و سپس به اظهار نظر مبادرت می شود:

۱- شکایات متعدد آقای سلیمان حسنی ولی دم مبنی بر این که: «فرزند وی به نام کمال حسنی بیست و هفت ساله در تاریخ ۷۵/۵/۱۲ صحیح و سالم دستگیر و در تاریخ ۷۵/۵/۲۷ یعنی پس از ۱۵ روز در بیمارستان فوت و جسد بی جان او را تحویل وی می دهند در حالی که تمام اعضای بدنش در اثر ضرب و شکنجه سیاه و کبود شده و معلوم بود که در زیر شکنجه جان داده است و با وجود مشکوک بودن علت فوت و درخواست نیش قبر جهت معاینه جسد، این اجازه به وی داده نمی شود.»

۲- انعکاس موضوع در گزارش مشروح آقای محمدعلی خلیلی مشاور محترم ریاست جمهوری در امور اهل سنت طی شماره ۱۷۴/ش.م.س مورخ ۷۷/۷/۱.

۳- گزارش مدیر کل حوزه وزارتی (اطلاعات) طی شماره ۲۹۱۹۸ مورخ ۷۶/۹/۱۰ به عنوان دفترریس محترم جمهور مبنی بر این که: «کمال حسنی در تاریخ ۷۵/۵/۲۲ به علت ناراحتی کلیوی به یکی از بیمارستان های شهر نرده منتقل شده، سپس با توجه به شدت بیماری به بیمارستان آیه الله طالقانی انتقال یافته... و ایشان فوت شده است.»

سری ۴۷ پرونده) با مقایسه تاریخ مذکور (۷۵/۵/۲۲) با تاریخ دستگیری وی (۷۵/۵/۱۲) مشخص می‌گردد که مجنی علیه حدود ده روز در اختیار متهم (.....) بوده است.

۴- در برگ شماره ۱۹ پرونده که ظاهراً تصویر بزرگی از پرونده بالینی مجنی علیه می‌باشد پزشک معاینه کننده در ستون «تشخیص اولیه» اعلام نموده است: «اعزازی از نقیه با حالت کما... جهت دیالیز... اورژانس... بیمار در حالت کما بدون پاسخ بوده.»

۵- اقرار متهم (.....) به شرح منمکس در گردش کار دادنامه شماره ۴۹۵ مورخ ۸۱/۶/۲۳ صادر از شعبه محترم دوم دادگاه نظامی یک استان آذربایجان غربی: با این عبارت: «در طول تحقیقات به منظور اخذ اقرار از مشارالیه (کمال حسنی) اقرار به تعزیری نمودم...»

۶- در متن دادنامه مذکور نیز به این موضوع اشاره و به این عبارت در صدر دادنامه منمکس و استناد گردیده است که: «با عنایت به جمیع محتویات پرونده به ویژه اقرار صریح متهم در کلیه مراحل تحقیق و نزد محکمه اعمال آزار و اذیت بدنی به منظور اخذ اقرار از متوفی ثابت و محرز است.»

۷- ادعای متهم مبنی بر این که: «این اقدامات به دستور شفاهی قاضی دادگاه انقلاب بوده» طی دادنامه شماره ۵۰۹/۱۱/۶ بلا دلیل شناخته شده و حکم برائت قاضی مربوطه صادر و در متن دادنامه شماره ۴۹۵ مورخ ۸۱/۶/۲۳ هم منمکس و بالتسجحه متهم (.....) به عنوان مباشر جرم معرفی گردیده است.

۸- رابطه سببیت و علیت بین فعل متهم (اذیت و آزار بدنی به منظور اخذ اقرار) و حدوث نتیجه (فوت مجنی علیه) به نظر دادگاه طی دادنامه اخیرالذکر محرز اعلام گردیده است. بنابراین با توجه به فروض فوق‌الذکر به شرح زیر نسبت به موضوع اظهار نظر می‌شود.

نظر به کمیسیون:

اولاً: طبق صراحت اصل سی و هشتم قانون اساسی: «هرگونه شکنجه برای گرفتن

اقرار و یا کسب اطلاع ممنوع است. اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند مجاز نیست... متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می‌شود.» بنابراین تعبیر این جرم منهی عنه به عنوان «تعزیر» بر خلاف نص صریح این اصل قانون اساسی است. ثانیاً: طبق بند ۴ ماده ۱۲ قانون مجازات اسلامی «تعزیرات» جزء مجازات‌ها شناخته شده.

ثالثاً: طبق اصل سی و ششم قانون اساسی با قید کلمه «تنها»: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.»

بنابراین با توجه به اطلاق اصل سی و هشتم قانون اساسی و ممنوعیت اصل شکنجه برای اخذ اقرار توسط هر شخص یا مقام، علی فرض صحت اطلاق تعزیر به نوع آزار و اذیت موضوع بحث، اعمال و اجرای آن توسط مأمور اطلاعات یا ضابط دادگستری با توجه به مقررات اصل سی و ششم ممنوع بوده و قابل توجیه نمی‌باشد.

رابعاً: استناد دادگاه بدوی در مقام توجیه کبرای قیاس به بند «ب» ماده ۲۹۵ قانون مجازات اسلامی با این توجیه که: «فعل انجام شده نوعاً گشوده نمی‌باشد، توصیف قتل عمدی، قابلیت انتساب نخواهد داشت و به استنباط دادگاه مورد از مصادیق قتل شبه عمدی موضوع بند «ب» ماده ۲۹۵ قانون مجازات اسلامی خواهد بود.» صحیح به نظر نمی‌رسد، زیرا جرم موضوع بحث توسط مأمور دولت (نه فرد عادی) ارتکاب شده و قانون‌گذار به لحاظ اهمیت موضوع فصل خاصی را در قانون مجازات اسلامی تحت عنوان «فصل دهم - تقصیرات مقامات و مأمورین دولتی» به منظور جلوگیری از این نوع افعال توسط مأمورین دولت و صاحبان قدرت، منظور و نوع جرم و مجازات مخصوص آن را در این فصل مقرر داشته است. از جمله در ماده ۵۷۸ در این فصل مقرر می‌دارد: «هر یک از مستخدمین و مأمورین قضایی یا غیرقضایی دولتی برای این که متهمی را مجبور به اقرار کند، او را اذیت و آزار بدنی نماید علاوه بر قصاص یا پرداخت دیه حسب مورد به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم می‌گردد و چنانچه کسی در این خصوص دستور داده باشد فقط دستور دهنده به مجازات حبس مذکور محکوم خواهد شد و اگر متهم به واسطه اذیت و آزار فوت کند مباشر مجازات قاتل و آمر مجازات آمر قتل را خواهد داشت.»

نکاتی که در این ماده قید شده و توضیح آن ضروری به نظر می‌رسد:

الف - برای مرتکب قانون‌گذار دو مجازات مقرر نموده است:

۱- قصاص یا پرداخت دیه حسب مورد به عنوان مجازات اصلی

۲- مجازات حبس به عنوان مجازات اضافی.

ب - تنويع مذکور در مجازات اصلی با اضافه کردن کلمه «یا» در مقام بیان اختیار مجنی علیه یا ولی دم بین دو مجازات (قصاص یا دیه) نمی‌باشد بلکه ناظر به ماده ۲۷۷ ق.م.ا. یعنی امکان قصاص یا عدم امکان آن می‌باشد. این ماده مقرر می‌دارد: «هرگاه در قصاص جرح رعایت تساوی ممکن نباشد مانند بعضی از جراحات‌های عمیق یا در موارد شکسته شدن استخوان‌ها یا جابه‌جا شدن آن‌ها به طوری که قصاص موجب تلف جانی یا زیاده از اندازه گردد باید دیه آن داده شود...» دلیل این توجیه علاوه بر مبانی فقهی مقررات مذکور در ذیل ماده است که: «اگر متهم به واسطه اذیت و آزار فوت کند مباشر مجازات قتل و... خواهد داشت.»

ج - موضوع دیگر که در این رابطه باید به آن توجه شود این که عنوان اتهام در این‌گونه موارد «اذیت و آزار یا شکنجه به قصد اخذ اقرار» می‌باشد که عناصر اصلی لازم در کلیه جرایم یعنی «عنصر مادی، معنوی و قانونی» در این خصوص وجود دارد. نتیجه عمل («مصدوم یا مقتول شدن فرد») صرفاً مبین نوع مجازات برای متصدی امر و مرتکب می‌باشد و به عبارت دیگر قصد و نیتی که در ماده ۲۹۵ و تنويع مجازات در آن قید و مقرر گردیده در نتیجه عمل مجرمانه مذکور در ماده ۵۷۸ منظور نگردیده است. و به عبارت واضح اصل جرم موضوع حکم این ماده همان «اذیت و آزار بدنی توسط مستخدمین دولتی به منظور اخذ اقرار» می‌باشد که عنصر معنوی در آن وجود دارد و نوع مجازات صرفاً تابع نتیجه عمل می‌باشد اعم از این که مجرم قصد نتیجه را داشته یا نداشته باشد. بنابراین تلفیق ماده ۲۹۵ با ماده ۵۷۸ ق.م.ا. توسط دادگاه مرجع رسیدگی طی دادنامه شماره ۴۹۵ مورخ ۸۱/۶/۲۳ و استدلال «به عدم اطلاع متهم از سابقه بیماری متوفی و توصیف قتل عمدی قابلیت انتساب نخواهد داشت» صحیح به نظر نمی‌رسد.

بنا بر آنچه گفته شد و با عنایت به فروض مسأله و احراز رابطه سببیت و علیت بین فعل متهم و حدوث نتیجه (فوت مجنی علیه) صریحاً توسط دادگاه و عدم ارایه و ابراز مدرکی مبنی بر سابقه بیماری کلیوی مجنی علیه، ممنوع بودن شکنجه اخذ اقرار طبق اصل سی و هشتم قانون اساسی و عدم صحت اطلاق تعزیر به عمل منهی عنه و عدم صحت اجرای آن در هر صورت توسط غیر دادگاه و یا دستور وی طبق نص صریح اصل سی و ششم قانون اساسی... استنباط و استنتاج دادگاه بدوی و تأیید دادنامه صادر از آن دادگاه توسط مرجع تجدیدنظر صحیح نبوده و بالنتیجه مورد از مصادیق نقض دو اصل (۳۶ و ۳۸) قانون اساسی به نظر می‌رسد.

در مورد آقای عباس عبدی

به نام خدا

شماره ۸۲-۱۱۳۸۹

تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲

جناب آقای دکتر مهربور
ریس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲ جناب آقای عباس عبدی در خصوص موضوع مورد اشاره،
به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی نوشت فرمودند:

«جناب آقای مهربور

این چندمین نامه دادخواهی جناب آقای عباس عبدی است
که البته دست کم یکی از آن به دست من نرسیده است. به هر
حال حاوی مطالب مهمی است صرف نظر از این که در صورت
صحیح، این محضن نقض قانون اساسی است. اصل مسأله نیز به
احاط انسانی و اسلامی و اخلاقی درخور پیگیری است.
پیگیری‌ها توغایاً متشکل روزه‌رو می‌شود چنانکه اقدام‌هایی نیز
شده است و به جایی نرسیده است در عین حال چه در حیطة
وظایف هیأت باشد چه نه، شما و دوستان هیأت نظارت و
پیگیری شایسته‌ترین افراد برای بررسی و ارایه طریقید،
علاقه‌مندم مرا در این باب کمک کنید.»

سیدعلی خاتمی

بسمه تعالی

شماره ۸۲-۵۹۲

تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

عطف به نامه شماره ۸۲-۱۱۳۸۹/م مورخ ۸۲/۱۱/۱۲ متضمن پی نوشت حضرت عالی در مورد شکواییه آقای عبدی، با توجه به این که نامبرده ضرب الاجل یک هفته ای برای رسیدگی قرار داده است لازم دانستم با توجه به سابقه امر تذکر و پیشنهادی بدهم و البته موضوع در اولین جلسه هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی نیز مطرح خواهد شد و نظر مشورتی اعضاء هیأت حضورتان ارسال می شود.

در نامه جدید منتسب به آقای عبدی نامبرده از برخی تخلفات در محاکمه خود عدم ابلاغ حکم مربوط به بند د پرونده برای مدت ۵ ماه و عدم ارسال لایحه اعتراضیه به دادگاه تجدیدنظر پس از گذشت چهارماه و ادامه نگهداری وی در بند غیر عمومی و قطع گاه به گاه ملاقات با خانواده اش و از همه مهمتر افشای یک مسأله مهم امنیتی توسط قاضی وقت دادگاه که قابل بررسی است اشاره کرده و روی این مسأله اخیر به خصوص تکیه کرده است. توجهتان را به نکات ذیل جلب می نمایم:

۱- همان طور که مستحضرید به فرموده حضرت عالی این جانب به اتفاق نماینده ریاست محترم مجلس شورای اسلامی در روزهای ۶ و ۸۲/۲/۷ در جلسه محاکمه مربوط به بند د پرونده آقای عبدی شرکت کردم. گزارش آن جلسات را حضوراً خدمت شما بیان کرده و کتباً نیز به شماره ۸۲-۲۵۵۰/م/خ مورخ ۸۲/۴/۲۲ ~~در تهران فرستادم.~~ نکاتی در بندهای ۵ تا ۱۱ گزارش مزبور مورد اشاره قرار گرفته که قابل توجه است مخصوصاً بندهای ۶ و ۷ و ۱۱ که مرتبط با مطالبی است که در نامه فعلی آقای عبدی نیز مطرح شده است ولی هنوز هم این جانب از متن حکم صادره ابلاغ شده و مفاد آن اطلاعی ندارم.

۲- همان‌طور که طی دو گزارش شماره ۸۲-۳۹۴ مورخ ۸۲/۲/۲۴ و ۸۲-۵۰۹ مورخ ۸۲/۹/۲۶ خدمتتان ارسال داشتیم مسأله مربوط به بازداشت و محاکمه و محکومیت آقای عبدی و نیز آقای قاضیان در کمیته معاهدات و توصیه‌های یونسکو نیز مطرح شد و مورد سؤال اعضای کمیته مزبور قرار گرفته و جلسه بعدی رسیدگی نیز به اواخر فروردین موکول شده است که بنده خدمت جناب‌عالی و نیز وزارت امور خارجه گزارشی دادم که در این خصوص هر گونه پاسخی و توضیحی اگر لازم باشد قاعداً باید از سوی قوه قضاییه صورت گیرد که اطلاعی از نحوه انعکاس موضوع و اقدام قوه قضاییه ندارم.

۳- مسأله مهمی که آقای عبدی روی آن تأکید نموده و از بی‌توجهی به آن اظهار شگفتی کرده است موضوع افشاء مسأله امنیتی در ارتباط با نامه..... و ضمیمه آن می‌باشد که تصور می‌کنم اگر صلاح بدانید موضوع را به شورای عالی امنیت ملی که مناسب‌ترین مرجع برای رسیدگی این امر است ارجاع فرمایید که سریعاً رسیدگی کرده اطلاعات لازم را که حتماً در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد کسب کنند و نتیجه را برای تصمیم‌گیری خدمتتان اعلام دارند.

۴- از سوی جناب‌عالی و ظاهراً با توافق با ریاست محترم قوه قضاییه ظاهراً هیأت دیگری برای بررسی وضع زندانیان تشکیل شده که اجازه ملاقات با آن‌ها و بررسی وضع آنان را دارند که از جمله با آقای عبدی نیز ملاقات کردند چون بنده و اعضای هیأت اطلاعی از عملکرد هیأت و کارهایی که انجام داده نداریم خوب است به خصوص اطلاعات صحیح را مخصوصاً در رابطه با مسایلی که آقای عبدی در نامه فعلی خود آورده که در حضور آقای وزیر بازرگانی مطرح شده است به دست آورید تا بر آن مبنای تصمیم مقتضی اتخاذ فرمایید.

۵- سرانجام تصور می‌کنم مناسب باشد این موضوع و برخی موضوعات مشابه که در گزارش‌های قبلی این هیأت هم خدمتتان عرض شد را در جلسه سران سه قوه یا در جلسه شورای عالی امنیت ملی به طور جدی مطرح فرمایید و اقدام جدی و شایسته قوه

قضایه را در انداختن جریان امور در مسیر قانونی و پیگیری موارد تخلف بخواهید.
عده‌مان طور که حضورتان عرض شد موضوع در اولین جلسه هیأت نیز مطرح و اگر
نظر جدیدی بود خدمتتان ارایه خواهد شد.

حسین مهرپور

مشاور رئیس جمهور و

رئیس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۲-۶۰۱

تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۰

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

پیرو نامه شماره ۸۲-۵۹۲/م مورخ ۸۲/۱۱/۱۴، همان طور که در ذیل نامه متذکر شده بودم موضوع در جلسه مورخ ۸۲/۱۱/۱۸ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی نیز مطرح و نظر اعضاء خواسته شد، اعضاء هیأت نیز با پیشنهاد مطرح شده این جانب در بند ۳ نامه فوق الذکر مبنی بر ارجاع موضوع افشاء مسأله امنیتی به شورای عالی امنیت ملی موافق بودند.

در ارتباط با اظهارات آقای عبدی مبنی بر این که از انتقال وی به بند عمومی خودداری می شود، جناب آقای شوشتری که عضو هیأت مشترک منصوب از سوی جناب عالی و ریاست محترم قوه قضاییه است در جلسه اظهار داشتند به آقای عبدی پیشنهاد شده به هر قسمتی که می خواهد و از جمله به بند عمومی منتقل شود، ولی ایشان محل نگهداری فعلی خود را ترجیح داده و مایل است در همین جا بماند و در هر حال منعی برای انتقال او نیست. همان طور که در نامه قبل عرض شد، اطلاعات بیشتر را در این زمینه هیأت مزبور می تواند به عرض جناب عالی برساند.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

در مورد نامه عزت‌الله سبحانی

به نام خدا

شماره ۸۲-۶۸۶۱

تاریخ ۱۳۸۲/۷/۹

جناب آقای دکتر مهرپور

ریس محترم هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

با سلام

نامه جناب آقای عزت‌الله سبحانی (تصویر پیوست) در تاریخ ۱۳۸۲/۷/۸ به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت فرمودند:

جناب آقای دکتر مهرپور سریعاً در هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی مطرح شود.
جناب آقای شوشتری، جناب آقای شریعتمداری مطالب جداً درخور پیگیری است، امیدوارم همه مطالب صحت نداشته باشد و ناشی از سوء تفاهم باشد. اگر درست باشد برای همه باعث نگرانی است. مقام معظم رهبری به من فرمودند بازداشت در بازداشتگاه انفرادی از بدترین شکنجه‌ها است و لو همراه با شکنجه بدنی نباشد و بدتر از آن بلا تکلیفی‌های چند ماهه و احیاناً چند ساله. آیا کسی نباید به این مسایل پردازد و بالاخره آن‌ها را روشن کند.

سیدعلی خاتمی

بسمه تعالی

شماره ۴۴۴- ۸۲

تاریخ ۱۳۸۲/۷/۱۴

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

با سلام

عطف به نامه شماره ۸۲-۶۸۶۱/م مورخ ۸۲/۷/۹ متضمن پی نوشت حضرت عالی در مورد اظهارات آقای مهندس عزت الله سبحانی، موضوع در جلسه هیأت مطرح شد و مورد بحث قرار گرفت، طبق نظر اعضاء هیأت اگر موضوعات عنوان شده صحت داشته باشد که البته نظایر این اظهارات به مناسبت های مختلف دیگر نیز به هیأت واصل شده و به جناب عالی منعکس گردیده است نشان دهنده روندی است که آشکارا مغایر اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول ۲۲، ۳۷، ۳۸ و ۳۹... در ارتباط با حقوق آحاد ملت است و اخطار قانون اساسی رییس جمهور را به حکم وظیفه موضوع اصل ۱۱۳ قانون اساسی و ماده ۱۵ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات ریاست جمهوری مصوب سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی می طلبد متأسفانه هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی با توجه به سوابق مکاتباتی که در موارد مشابه داشته وسیله احراز میزان اعتبار و صحت اظهارات ابراز شده را ندارد و همکاری لازم با آن به عمل نمی آید. ضمن این که نحوه طرح مطالب نیز به گونه ای است که نمی توان آن را ادعای صرف و خالی از صحت دانست شاید دو نفر آقایانی که در این نامه، آنان را مأمور پیگیری فرمودید، بتوانند همکاری مقامات مربوطه را تحصیل کرده و گزارش دقیق و مستندی به جناب عالی بدهند تا تصمیم قانونی خود را اتخاذ فرمایید.

حسین مهرپور

مشاور رییس جمهور و

رییس هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون اساسی

بسمه تعالی

شماره ۸۲۷۱۴۲
تاریخ ۱۳۸۶/۷/۲۶

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای شوشتری
وزیر محترم دادگستری
جناب آقای شریعتمداری
وزیر محترم بازرگانی

با سلام
پیرو نامه شماره ۸۲۶۸۶۱/م مورخ ۸۲/۷/۹ در خصوص نامه آقای عزرت‌الله
سحابی، نامه شماره ۸۲-۴۴۴ مورخ ۸۲/۷/۱۲ هیأت پیگیری و نظارت بر اجرای قانون
اساسی (تصویر پیوست)، به استحضار ریاست محترم جمهوری رسید، پی‌نوشت
فرمودند:

«قابل توجه، پیگیری و اعلام نظر برادران جناب آقای
شوشتری و جناب آقای شریعتمداری.»

سیدعلی خاتمی